

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

● ลีนสุด เม.ย.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,937 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,058 ฟาร์ม คิดเป็น 9.1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (328,209 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● เม.ย.61 ผลิตปลานิลเบื้องต้น 15,330 ตัน ลดลง 9.9% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน 7.9% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● ม.ค.-เม.ย.61 ผลิตปลานิลเบื้องต้น 70,399 ตัน เพิ่มขึ้น 3.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน พ.ค. 61 คาดว่าปริมาณผลิตปลานิลลดลง 5.2% เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน ทั้งสภาพอากาศร้อนและมีฝนตกในคราวเดียวกัน ทำให้ปลาปรับตัวไม่ทัน ป่วยตายได้ง่าย

1.2 ราคาปลานิล

● เม.ย.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 38.36 บาท/กก. ขนาดกลาง 30.17 บาท/กก. และขนาดเล็ก 22.22 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดกลางปรับตัวลดลง 3.2% และ 8.6% ขณะที่ขนาดเล็กปรับตัวเพิ่มขึ้น 5.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

● เม.ย.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 48.53 บาท/กก. ขนาดกลาง 40.33 บาท/กก. และขนาดเล็ก 30.72 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 5.8%, 5.1% และ 2.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

● เม.ย.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 73.86 บาท/กก. และขนาดกลาง 62.80 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.6% และ 1.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-มี.ค. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 1,394.0 ตัน มูลค่า 67.0 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 13.2% และ 35.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออก คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 87.6% เนื้อปลาแช่แข็ง 5.8% ปลานิลสดแช่เย็น 4.1% และปลามีชีวิต 2.5% ทั้งนี้ตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 34.2% กลุ่มยุโรป 29.5% สหรัฐฯ 19.3% กลุ่มอาเซียน 8.0% เกาหลีใต้ 4.6% และอื่นๆ 4.4% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-มี.ค. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 220.7 ตัน มูลค่า 27.8 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 29.6% และ 28.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 88.3% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 11.7% ตามลำดับ ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 41.1% ไต้หวัน 38.6% และกลุ่มอาเซียน 20.3% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มี.ค. 60	601.6	37.5	80.4	11.0
ก.พ. 61	426.3	21.9	82.5	7.8
มี.ค. 61	674.2	31.0	38.0	4.4
%Δ ม.ค. 60	12.1%	-17.3%	-52.7%	-60.0%
%Δ ธ.ค. 60	58.1%	41.5%	-53.9%	-43.6%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

● ผลิตปลานิลโลกในปี 2558 จำนวน 6.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.8% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.67 ล้านตัน (89.9%) และจากการจับ 0.64 ล้านตัน (10.2%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.14 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.7% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, October 2017)

2.2 การตลาดและการค้า

● ปี 2560 กลุ่ม EU มีการนำเข้าปลานิล (ปลาทั้งตัวแช่แข็ง และเนื้อปลาฟิเลต) ปริมาณ 28,297 ตัน เพิ่มขึ้น 5.3% เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากราคานำเข้าเฉลี่ยลดลง ซึ่งพิจารณาจากราคาเนื้อปลาฟิเลตที่นำเข้าจากจีนในปี 2560 ราคา 2.65 USD/KG เมื่อเทียบกับปี 2559 ราคา 2.75 USD/KG ขณะนี้ไปแลนด์กลายเป็นประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดในกลุ่ม EU นำเข้าเพิ่มขึ้น 49% จากปริมาณ 3,155 ตัน ในปี 2559 เป็น 4,700 ตัน ในปี 2560 (INFOFISH Trade News, No. 7/2018)

● USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-มี.ค. 61 ปริมาณ 48,560.4 ตัน มูลค่า 179.0 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้น 2.3% แต่มูลค่าลดลง 0.8% ตามลำดับ เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้า ดังตาราง :

การนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-มี.ค.) หน่วย : ปริมาณ (ตัน), มูลค่า (ล้านUSD)

Products	2560 (ม.ค.-มี.ค.)		2561 (ม.ค.-มี.ค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	31,457.3	121.2	31,720.7	119.2	0.8	-1.6
2. Tilapia Fillet Fresh	6,908.7	43.1	5,897.4	39.0	-14.6	-9.6
3. Tilapia Frozen	8,554.4	14.5	10,307.6	18.3	20.5	26.0
4. Tilapia Fresh	504.3	1.5	616.4	2.4	22.2	66.9
5. Tilapia Meat Fresh	23.2	0.1	18.3	0.0	-21.0	-23.5
Total	47,447.8	180.4	48,560.4	179.0	2.3	-0.8

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-มี.ค.) หน่วย : ร้อยละ

ลำดับ	1. Tilapia Fillet Frozen	2. Tilapia Fillet Fresh	3. Tilapia Frozen	4. Tilapia Fresh	5. Tilapia Meat Fresh
ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	สัดส่วนมูลค่า	สัดส่วนมูลค่า	สัดส่วนมูลค่า	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	ไต้หวัน	จีน	เม็กซิโก	ไต้หวัน
2	อินโดนีเซีย	ออสเตรเลีย	ไต้หวัน	ไต้หวัน	ไต้หวัน
3	เม็กซิโก	ออสเตรเลีย	เวียดนาม	เม็กซิโก	เม็กซิโก
4	ไต้หวัน	เม็กซิโก	ไทย	เวียดนาม	เวียดนาม
5	มาเลเซีย	บราซิล	อื่นๆ	ออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย
6	ออสเตรเลีย	อื่นๆ	อื่นๆ	อื่นๆ	อื่นๆ
7	อื่นๆ	อื่นๆ			
รวม	66.61	21.76	10.24	1.37	0.02

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

● เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

● การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

● การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

● ปัญหาผลผลิตปลานิลล้นตลาดในช่วงปี 2560 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเกษตรกรลงทุนปลาพร้อมๆกัน ส่งผลให้ผลผลิตออกมาพร้อมกัน อีกทั้งพ่อค้ามีการนำผลผลิตจังหวัดใกล้เคียงมาจำหน่ายในพื้นที่ของตนซึ่งผลผลิตล้นอยู่แล้ว ก็ยิ่งทำให้ราคาปลานิลตกต่ำ

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

● จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

กลุ่มเศรษฐกิจการประมง โทร. 0 2561 3353

ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิน หนูฤทธิ์